

Med utgangspunkt i regionens særtrekk, utfordringer og muligheter skal Lillehammer-regionen videreutvikles som et attraktivt sted både å bo, besøke, arbeide og drive næringsvirksomhet. Regionen er en viktig region i Gudbrandsdalen, og har blant annet en sterk nasjonal og internasjonal posisjon som idrettsregion som er utviklet over flere tiår.

Lillehammer-regionens to videregående skoler og tre skolesteder i tillegg til de private tilbudene i regi av Create og NTG bidrar til at regionen er en velfungerende utdanningsregion. Regionen har et bredt sammensatt tilbud innen både yrkesfaglige og studiespesialiserende retninger.

I vurderingen i denne saken vektlegges hovedsakelig den delen av saken som omhandler skole- og tilbudsstruktur.

Behov for endring

Gausdal kommune slutter seg til målsettingen om å lage en tilbudsstruktur som kan stå seg over flere år. Dette vil skape forutsigbarhet både for elever og for næringsliv.

Vi deler fylkeskommunedirektørens betraktninger rundt konsekvensene av et synkende elevtall i videregående opplæring i årene som kommer. Dette vil ha både økonomiske og faglige konsekvenser for fylkeskommunen. Det er et betydelig kompetansebehov innen en rekke bransjer, både i Innlandet generelt og for Lillehammer-regionen. Når det samtidig blir færre elever i den videregående skolen vil dette måtte få konsekvenser både for struktur og tilbud. Samtidig må det presiseres at det er store forskjeller mellom de ulike regionene.

Demografi, elevtallsutvikling og utnyttelsesgrad

I saksframstillingen fra fylkeskommunedirektøren framgår det at forventet antall 16-18-åringer i Lillehammer-regionen var 1224 i 2023 (GSI). Det faktiske antallet 16-18-åringer viste seg, ifølge SSB, å være 1386. 1. januar 2024 var tallet ifølge SSB 1408. Lillehammer-regionen er en av tre regioner i fylket som har hatt vekst i antall 16-18-åringer de siste 5 årene (1,4%). De øvrige er Sør-Østerdal og Hamarregionen. Det er store variasjoner mellom regionene, og de endrer seg raskt. Statistisk sentralbyrå (SSB) sine befolkningsframskrivninger viser at det bare er Lillehammer-regionen, i tillegg til Hamar-regionen, som vil ha et stabilt folketall i aldersgruppen 0-19 år i løpet av 2030-tallet. I øvrige regioner forventes en tilbakegang.

Den forventede elevtallsutviklingen gir grunnlag for stabilitet i både struktur og tilbud i regionene i Mjøsområdet. I Lillehammer-regionen er det en høy utnyttelsesgrad per i dag, og som ventes å vedvare. Premisset som er lagt til grunn i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur er behovet for å tilpasse skoletilbudet til faktisk elevtallsutvikling. En eventuell nedskalering av tilbudet i regioner med stabil og positiv elevtallsutvikling vil innebære en ytterligere forverring av den økonomiske bærekraften. Gausdal kommune mener derfor det ikke kan legges som et premiss at alle regionene må endre eller nedjustere tilbudet.

Framtidig tilbuds- og skolestruktur

Høringsinstansene er bedt om å uttale seg om alle deler av saken som er utarbeidet som grunnlag for fylkesutvalgets vedtak. Saken gir en god og realistisk beskrivelse av relevante forhold for framtidig skole- og tilbudsstruktur, som kompetansebehov, folketallsutvikling og arbeidskraftanalyser. Saken har imidlertid også, etter kommunens syn, enkelte mangelfulle vurderinger.

Gausdal kommune er enig i at det fortløpende må vurderes om fordelingen av tilbud mellom skolesteder er optimal. Samtidig har flytting av tilbud en økonomisk, faglig og samfunnsmessig kostnad. Dersom tilbud skal flyttes fra et skolested til et annet, må det vises til konkrete synergier og forbedringer i undervisningstilbud som oppnås ved ny lokalisering, og som samlet sett er større enn de tilsvarende synergiene på nåværende lokalisering.

Gausdal kommune vil imidlertid framheve at det viktigste er å finne fram til en løsning som samlet sett gir det beste tilbudet for Lillehammer-regionen. Vi mener det må bety å legge til rette for en videre utvikling av både Lillehammer og Gausdal videregående skoler.

Tidlig i arbeidet med ny skole- og tilbudsstruktur ble det vedtatt et sett objektive kriterier til bruk i videre utredninger. Kriteriene angir et minimum av størrelse eller omfang av utdanningsprogram en skole bør ha for å unngå sårbarhet, og sikre robuste fag- og skolemiljø. Begge de to videregående skolene og de tre skolestedene i Lillehammer-regionen tilfredsstillende disse kriteriene. Det er derfor ikke en selvstendig grunn til å endre tilbuds- eller skolestruktur i regionen basert på kriteriene som er lagt til grunn i vurderingene fra fylkeskommunens side.

I forslaget til framtidig skole- og tilbudsstruktur for Lillehammer-regionen er det likevel foreslått å enten legge ned Gausdal videregående skole eller styrke Gausdal videregående skole ved å flytte deler av påbygningstilbudet fra Lillehammer til Gausdal. I valget mellom disse alternativene mener vi at en styrking av Gausdal videregående skole vil være den beste løsningen for regionen samlet sett.

Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin har i dag tilbud innen idrettsfag og studiespesialisering, med til sammen tre paralleller på hvert trinn. For skoleåret 24/25 var det flere søkere enn plasser ved begge utdanningsprogram.

Gausdal videregående skole er en Pierre de Coubertin skole, med eksklusiv deltagelse i det internasjonale Pierre de Coubertin skolenettverket siden 2009. Pierre de Coubertin er grunnlegger av de moderne olympiske leker, og skolenettverket er underlagt den internasjonale olympiske komite, IOC. Gausdal videregående skole er eneste skole i Norden, og en av 25 skoler fordelt på fem kontinenter i Pierre de Coubertin-skolenettverket.

Lillehammer-regionen har behov for et sterkt offentlig idrettsfagstilbud. Tilbudet ved Gausdal videregående skole har over mange år etablert seg som et attraktivt tilbud med et solid fagmiljø. Innenfor to minutters gange har skolen tilgang på moderne anlegg og fasiliteter for en lang rekke idretter. Her har Gausdal kommune og Innlandet (tidligere Oppland) fylkeskommune samarbeidet godt over tid. Med god kapasitet og fleksibilitet gir

dette svært gode forutsetninger for kvalitet i tilbudet og en praktisk gjennomføring av skolehverdagen.

Den forventede elevtallsnedgangen gir samtidig strammere økonomiske rammebetingelser for fylkeskommunen. I det perspektivet vil det være fornuftig å utnytte eksisterende bygningsmasse og arenaer best mulig.

Å legge deler av påbygningstilbudet til Gausdal vil bidra til at skolene fortsatt skal kunne tilby elever som går studiespesialisering en god bredde i valgfrie programfag. Elevene som går på påbygg til generell studiekompetanse skal også velge blant programfagene som tilbys på studiespesialisering. En slik løsning vil styrke fagmiljøet knyttet til programfagene og fellesfagene, noe som vil gi bedre kvalitet i tilbudet til alle elevene ved skolen og derfor i regionen.

Gausdal kommune ønsker også å peke på at det er en styrke for Lillehammer-regionen å ha skolesteder med ulik størrelse. For enkelte elever er det ønskelig å kunne velge en mindre skole med et tettere miljø.

Kompetansebehov og dialog med næringslivet

I dag er det totalt fire av 15 utdanningsprogram som ikke tilbys i regi av fylkeskommunen i Lillehammer-regionen. Tilbudene som ikke gis i regionen er naturbruk, medier og kommunikasjon, håndverk og design og produktutvikling. Gausdal kommune konstaterer at det ikke er grunnlag for å etablere disse utdanningsprogrammene i vår region inntil videre. Tilbud innen musikk, dans og drama er ivaretatt i privatskole. I tillegg har regionen et privatskoletilbud innen toppidrett i regi av NTG, i tillegg til det offentlige idrettstilbudet. Samlet gir dette et tilbud i regionen som vil være viktig for å dekke nåværende og framtidig kompetansebehov.

Kommunene i regionen har samarbeidet med lokalt næringsliv for å belyse nåværende og framtidig kompetansebehov. Innretning og utforming av det videregående skoletilbudet må ta hensyn til næringslivets behov. Det er nødvendig med en kontinuerlig dialog med næringslivet i regionen om framtidig kompetansebehov og alternative opplæringsmodeller. Det innebærer blant annet å se på bredden i programtilbudet som tilbys ved Lillehammer videregående skole, avdeling nord, og det innebærer å satse videre på et bredt tilbud av ulike programfag i de videregående skolene generelt.

Fjernundervisning

Høringsdokumentet har en omfattende gjennomgang av ulike modeller for fjernundervisning. Retten til videregående opplæring er styrket gjennom endringene i opplæringsloven som er gjeldende fra 1. august 2024. Gausdal kommune deler fylkeskommunedirektørens vurdering av ambisjoner og innretning for omfanget av nettundervisning i den videregående skolen. Vi mener et bredt tilbud av ulike programfag ved de videregående skolestedene i regionen kan gjøres tilgjengelig for flere gjennom et tilbud om fjernundervisning.

Borteboere i Lillehammer-regionen

Kommunene i Lillehammer-regionen har mye erfaring med elever og studenter som er borteboere, og som bor i våre kommuner for en kortere eller lengre periode mens de tar utdanning. Det være seg elever i de offentlige videregående skolene, elever ved de private videregående skolene og studenter ved høghskolen. Regionen har gode erfaringer med og et etablert samarbeid med relevante aktører om ivaretagelse og tilbud overfor disse gruppene/ungdommene. Regionen er åpne for en nærmere dialog om hvordan dette kan gjøres enda bedre i en situasjon der det legges til rette for flere elever i vår region. Det være seg om fylkeskommunen etablerer dette i egen regi eller i samarbeid med studentsamskipnaden, andre videregående skoler eller andre aktører. I vår region ligger det svært godt til rette for samarbeid med andre aktører som har en god tilrettelegging og en trygg ramme rundt et tilbud til borteboere.